

Súd: Okresný súd Svidník
Spisová značka: 8P/8/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8214206080
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Matúš Tarcala
ECLI: ECLI:SK:OSSK:2015:8214206080.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Svidník samosudcom JUDr. Matúšom Tarcalom v právnej veci starostlivosti súdu o maloletého Jána B., nar. XX.XX.XXXX, t.č. G. domov R., J. 30X/X, R., zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Bardejov, za účasti matky Jarmily B., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX, o splnení podmienok osvojiteľnosti, o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov na vyslovenie osvojiteľnosti takto

rozhodol:

- I. Súd určuje, že maloletý Ján B., nar. X.X.XXXX, t.č. umiestnený v G. domove R., je osvojiteľný.
- II. Pozbavuje matku maloletého E. B., nar. XX.X.XXXX, výkonu rodičovských práv a povinností.
- III. Ustanovuje maloletému E. B., nar. X.X.XXXX, za poručníka Mesto Svidník, ktoré bude maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok.
- IV. Rozhodnutie poručníka týkajúce sa každej podstatnej veci maloletého vyžaduje schválenie súdu.
- V. Ukladá poručníkovi, aby podával súdu správy o nakladaní s majetkom maloletého a to vždy do 30.6. a 31.12. v každom roku.
- VI. Žiaden z účastníkov n e m á právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Návrhom podaným na Okresnom súde Bardejov dňa 26.08.2014 žiadal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov vysloviť, že podmienky osvojiteľnosti maloletého E. B., nar. XX.XX.XXXX sú splnené a maloletý je osvojiteľný. Návrh odôvodnil tým, že maloletý bol predbežným opatrením Okresného súdu Bardejov sp. zn. 1P/7/2014 zo dňa 29.01.2014 predbežne zverený do starostlivosti Detského domova Svidník a matke bola uložená povinnosť prispievať na jeho výživu sumou vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené dieťa. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 29.01.2014. Dôvodom nariadenia predbežného opatrenia bola skutočnosť, že matka dieťaťa na druhý deň po pôrode utiekla z novorodeneckého oddelenia NsP sv. Jakuba a dieťa nechala v nemocnici. O dieťa sa po úteku z nemocnice nezaujímal žiadnym spôsobom. Dieťa je v súčasnosti umiestnené v Detskom domove Svidník v profesionálnej rodine a matka oň neprejavuje záujem. Nikdy ho nenavštívila a neuhrádza výživné. O dieťa nejaví záujem ani nikto z rodinných príslušníkov. Matka maloletého má trvalý pobyt v Marhani, žije s druhom a čaká ďalšie dieťa. Matka je sociálne a mentálne zaostalá a jej druh je pozbavený na právne úkony. Obývajú drevenú chatrč a v domácnosti s nimi žije aj otec matky maloletého.

Uznesením Okresného súdu Bardejov č.k. 4P/79/2014-4 zo dňa 26.08.2014, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 26.09.2014 Okresný súd Bardejov preniesol príslušnosť na Okresný súd Svidník.

Matka maloletého sa k návrhu na začatie konania písomne nevyjadrila.

Na prejednanie veci nariadil Okresný súd Svidník pojednávanie, na ktoré sa nedostavil kolízny opatrovník maloletého. Ten svoju neúčast' ospravedlnil faxovým podaním v deň pojednávania z dôvodu neodkladných pracovných povinností, pričom výslovne nežiadal konanie odročiť. Zároveň podal správu o pomeroch matky maloletého. Preto súd v súlade s ustanovením § 101 ods. 2 O.s.p. prejednal vec bez účasti kolízneho opatrovníka.

Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom matky maloletého a zástupcu Detského domova Svidník na pojednávaní a prečítaním v spise pripojených listinných dôkazov (návrhu na začatie konania, uznesenia o prenesení príslušnosti z OS Bardejov na OS Svidník, rodného listu maloletého, ospravedlnenia kolízneho opatrovníka a správy, ktorá bola súčasťou ospravedlnenia, spisu OS Svidník 6P/12/2014 a z neho uznesenia o nariadení predbežného opatrenia, uznesenia o začatí konania o zverení maloletého do náhradnej starostlivosti, správy ÚPSVaR Bardejov zo dňa 21.10.2014, rozsudku OS Svidník 6P/12/2014-22 zo dňa 21.10.2014 a zistil tento skutkový stav veci :

Rozsudkom Okresného súdu Svidník č.k. 6P/12/2014-22 zo dňa 21.10.2014, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 19.11.2014, súd nariadil ústavnú starostlivosť maloleťmu E. B. v Detskom domove Svidník, Partizánska 306/6. Matke maloletého E. B. uložil povinnosť prispievať mesačne na výživu maloletého dieťaťa sumou 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa na účet Detského domova Svidník vždy do 15. dňa v mesiaci vopred pod následkami výkonu rozhodnutia. Súčasne rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Z uvedeného rozsudku súd zistil, že maloleť Ján B. je od 08.02.2014 umiestnený v Detskom domove Svidník

Zo správy kolízneho opatrovníka súd zistil, že maloleť sa narodil matke E. B., ktorá ale na druhý deň po pôrode dieťa nechala v nemocnici a z novorodeneckého oddelenia NsP sv. Jakuba Bardejov utiekla. O dieťa sa po úteku z nemocnice nezaujímal žiadnym spôsobom, dieťa nenavštívila, nekontaktovala sa s ním a neplní si súdom uloženú vyživovaciu povinnosť. O dieťa neprejavil záujem ani nikto z príbuzných. Matka maloletého žije v obci Marhaň s druhom, ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony a čaká s ním dieťa v mesiaci február 2015. Obýva 1-ibovú chatrč, ktorá je značne zanedbaná, špinavá, dlhodobo sa jej nevenuje žiadna pozornosť. V spoločnej domácnosti s nimi žije otec matky maloletého L. B., ktorý je na nižšej intelektovej úrovni, značne sociálne zaostalý a má zdravotné problémy (cukrovka, prichádza o zrak). Matka maloletého je značne sociálne zanedbaná, mentálne zaostalá, bez záujmu zabezpečovať starostlivosť o maloleť dieťa. Nie je schopná vykonávať práce v domácnosti, finančne hospodáriť, potrebuje pomoc, vedenie a usmerňovanie. Rodina žije len z dôchodku L. B..

Kolízny opatrovník navrhol návrhu vyhovieť a vysloviť, že podmienky osvojiteľnosti maloletého sú splnené a maloleť je osvojiteľný.

Z rodného listu maloletého súd zistil, že otec maloletého v ňom nie je uvedený.

Z výsluchu matky maloletého na nariadenom pojednávaní súd zistil, že matka nemá záujem sa o maloletého starať, a aj keď súd zistil, že matka je na nižšej intelektovej úrovni, po poučení a vysvetlení, čo je predmetom konania sa jasne vyjadrila, že s osvojiteľnosťou maloletého súhlasí a to slovami cit. „Chcem, aby išlo (dieťa - poznámka súdu) preč“. Taktiež uviedla, že ani v jej rodine nie je nikto, kto by sa chcel o dieťa starať (zabezpečiť jeho výchovu).

Z výsluchu zástupcu Detského domova Svidník (ktorému bolo dieťa zverené do ústavnej starostlivosti a kde je dieťa umiestnené od 08.02.2014) súd zistil, že matka maloletého sa s dieťaťom za celý čas nekontaktovala (ani telefonicky, ani pohľadnicou, ani osobne). Nemá absolútne záujem sa s maloletým kontaktovať. Ohľadom zdravotného stavu maloletého zástupca detského domova uviedol, že jeho psychosomatický vývin je primeraný veku, maloletý absolvoval očkovania a bežné choroby. Žiaden choroby ako bežné detské sa u maloletého neprejavili. Zástupca detského domova konštatoval, že nemá vedomosť o žiadnych skutočnostiach, ktoré by mohli brániť osvojiteľnosti maloletého.

Vzhľadom na vek maloletého (1 rok) súd nevykonal jeho výsluch.

Zistený skutkový stav súd takto právne posúdil:

Podľa § 180a ods. 1, 2, 5 a 6 O.s.p. ak súd zistí, že sú splnené predpoklady na osvojenie podľa osobitného predpisu, môže začať aj bez návrhu konanie o osvojiteľnosti. Účastníkmi konania sú dieťa a jeho rodičia. Maloletý rodič dieťaťa, ktorý dosiahol vek šesťnásť rokov, je účastníkom konania, aj keď nie je zákonným zástupcom dieťaťa. V tomto konaní má procesnú spôsobilosť. Maloletý rodič dieťaťa, ktorý nedosiahol vek šesťnásť rokov, musí byť v tomto konaní zastúpený svojím zákonným zástupcom. Súd v konaní môže vypočuť toho, v koho starostlivosti sa dieťa nachádza, alebo štatutárny orgán zariadenia na výkon rozhodnutia súdu, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené. Súd v konaní o osvojiteľnosti skúma i okolnosti na strane dieťaťa vylučujúce splnenie účelu osvojenia. O osvojiteľnosti rozhodne súd rozsudkom bez zbytočného odkladu, najneskôr do troch mesiacov odo dňa začatia konania. Túto lehotu možno predĺžiť najviac o tri mesiace, ak rozhodnutiu súdu bránia vážne dôvody a objektívne príčiny.

Podľa § 180b O.s.p. súd na návrh rozhodnutie o osvojiteľnosti zruší, ak dôjde k zmene pomerov. Návrh je možné podať len do času, kým nie je maloleté dieťa odovzdané na základe rozhodnutia súdu do starostlivosti budúcich osvojiteľov.

Podľa § 113 ods. 3 O.s.p. s konaním o osvojiteľnosti je spojené konanie o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu, ak už skôr nebolo rozhodnuté o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu.

Podľa § 163 ods. 2 O.s.p. rozsudky o výchove a výžive maloletých detí a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

Podľa § 102 ods. 1 písm. a) zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „ZoR“) na osvojenie nie je potrebný súhlas rodičov osvojovaného maloletého dieťaťa ani súhlas maloletého rodiča maloletého dieťaťa, ak počas najmenej šiestich mesiacov neprejavovali skutočný záujem o maloleté dieťa najmä tým, že ho nenavštevovali, neplnili si pravidelne a dobrovoľne vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu a nevynaložili úsilie upraviť si svoje rodinné a sociálne pomery tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o maloleté dieťa, ak im v prejavení záujmu nebránila závažná prekážka.

Podľa § 38 ods. 4 ZoR ak rodič zneužíva svoje rodičovské práva a povinnosti najmä týraním, zneužívaním, zanedbávaním maloletého dieťaťa alebo iným zlým zaobchádzaním s maloletým dieťaťom, alebo výkon rodičovských práv a povinností napriek predchádzajúcim upozorneniam závažným spôsobom zanedbáva, súd pozbaví rodiča výkonu rodičovských práv.

Podľa § 39 ods. 2 ZoR ak rodičovské práva a povinnosti nemôže vykonávať ani jeden z rodičov alebo ak súd rozhodol podľa § 38 ods. 1 alebo 4 vo vzťahu k jedinému žijúcemu rodičovi, ustanoví vo svojom rozhodnutí maloletému dieťaťu poručníka.

Podľa § 39 ods. 4 ZoR vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu o obmedzení alebo pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu nezaniká.

Podľa § 56 ods. 1 až 3 ZoR ak obaja rodičia maloletého dieťaťa zomreli, boli pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, bol pozastavený výkon ich rodičovských práv a povinností alebo nemajú spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, súd ustanoví maloletému dieťaťu poručníka, ktorý bude zabezpečovať jeho výchovu, zastupovať ho a spravovať jeho majetok. Poručník nie je povinný osobne sa starať o maloleté dieťa. Ak sa poručník o maloleté dieťa osobne stará, má nárok na príspevky podľa osobitného predpisu. Ak sa poručník o dieťa osobne nestará, dohliada na rozsah a spôsob starostlivosti, ktorá sa dieťaťu poskytuje.

Podľa § 57 ods. 1 ZoR ak sú rodičia maloletého dieťaťa nažive a ak to nie je v rozpore so záujmom maloletého dieťaťa, súd ustanoví za poručníka predovšetkým toho, koho navrhli rodičia, ktorých výkon rodičovských práv a povinností bol pozastavený. Ak niet takej osoby, súd ustanoví za poručníka niekoho z príbuzných alebo blízkych osôb maloletého dieťaťa alebo jeho rodiny alebo inú fyzickú osobu.

Podľa § 57 ods. 3 ZoR ak nebolo možné ustanoviť za poručníka žiadnu fyzickú osobu, súd ustanoví za poručníka obec a v prípadoch maloletých detí bez sprievodu orgán sociálnoprávnej ochrany podľa osobitného predpisu.

Podľa § 58 ods. 1 až 5 ZoR v rozhodnutí o ustanovení poručníka súd uvedie konkrétny rozsah majetku, ktorý bude poručník spravovať, spôsob nakladania s ním a lehoty, v ktorých je poručník povinný predkladať súdu správy o nakladaní s majetkom maloletého dieťaťa a správy o maloletom dieťati. Pri výkone správy majetku maloletého dieťaťa poručníkom sa použije osobitný predpis. Správa o nakladaní s majetkom maloletého dieťaťa obsahuje najmä informácie o výnosoch, investíciách, ako aj účel a výšku výdavkov a príjmov súvisiacich s týmto majetkom. Správa o maloletom dieťati obsahuje najmä informácie o jeho zdravotnom stave, jeho vzdelávaní a o osobitných potrebách. Poručník je povinný vykonávať svoju funkciu riadne a v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. Za jej riadny výkon zodpovedá súdu. Rozhodnutie poručníka týkajúce sa každej podstatnej veci maloletého dieťaťa vyžaduje schválenie súdu. Súd sústavne sleduje spôsob výkonu funkcie poručníka a najmenej dvakrát do roka v súčinnosti s obcou a orgánom sociálnoprávnej ochrany výkon funkcie poručníka hodnotí. Za porušenie povinností pri spravovaní majetku maloletého dieťaťa zodpovedá poručník podľa všeobecných predpisov o náhrade škody.

Podľa § 25 ods. 1 zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele obec, na ktorej území má dieťa obvyklý pobyt a ktorá vykonáva na základe rozhodnutia súdu funkciu poručníka dieťaťa podľa osobitného predpisu, 24) je povinná pred podaním správy o dieťati podľa osobitného predpisu zistiť

a) informáciu o zdravotnom stave dieťaťa u poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, ktorý vedie jeho zdravotnú dokumentáciu, vrátane poskytnutej zdravotnej starostlivosti za obdobie od podania poslednej správy o dieťati,

b) informácie o školskej dochádzke dieťaťa alebo jeho príprave na povolanie vrátane informácie o dosiahnutých školských výsledkoch,

c) stanovisko orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately k účinkom opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ak boli vykonávané,

d) stanovisko zariadenia, ak je v ňom dieťa umiestnené,

e) informácie podľa dožiadania súdu.

Podľa § 25 ods. 2 zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele ak je dieťa umiestnené v zariadení, obec spolupracuje pri výkone funkcie poručníka dieťaťa s týmto zariadením.

Podľa § 180 ods. 1 O.s.p. súdom ustanovený poručník maloletého zloží do rúk samosudcu sľub, že bude riadne a v najlepšom záujme dieťaťa vykonávať svoje povinnosti a že bude pritom dbať na pokyny súdu. Po zložení sľubu mu samosudca vydá listinu obsahujúcu poverenie na výchovu, zastupovanie a spravovanie majetku maloletého dieťaťa a vymedzenie rozsahu práv a povinností vyplývajúcich z tohto poverenia.

Podľa § 180 ods. 3 a 4 O.s.p. súd sústavne sleduje spôsob výkonu funkcie poručníka, prípadne opatrovníka, a najmenej dvakrát do roka ho hodnotí v súčinnosti s obcou a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Súd dohliada na správu majetku maloletého dieťaťa vykonávanú poručníkom alebo opatrovníkom; postupuje pri tom podľa osobitného predpisu

Z vykonaného dokazovania súd zistil, že matka maloletého neprejavovala po narodení dieťaťa a ani neprejavuje (k dnešnému dňu je to vyše roka od narodenia) o maloletého žiaden záujem. Matka zanechala dieťa na druhý deň po pôrode v nemocnici, z nemocnice utiekla a od tej doby sa o dieťa vôbec nezaujíma. Dieťa je umiestnené v detskom domove, avšak matka sa ani raz nepokúsila s maloletým skontaktovať, navštíviť ho a neplní si súdom určenú vyživovaciu povinnosť voči maloletému. Na nariadenom pojednávaní neprejavila žiaden záujem sa o dieťa starať a súhlasila s tým, aby bolo dieťa osvojiteľné. Z vykonaného dokazovania súd nezistil žiadne okolnosti na strane dieťaťa vylučujúce splnenie účelu osvojenia. Psychosomatický vývoj dieťaťa je primeraný jeho veku (1 rok) a u dieťaťa sa neprejavili žiadne iné choroby ako bežné detské.

Z uvedených dôvodov súd zistil, že u maloletého E.a B. sú splnené predpoklady na osvojenie podľa osobitného predpisu a rozhodol tak, že vyslovil, že maloletý X B., nar. XX.XX.XXXX je osvojiteľný.

S konaním o osvojiteľnosti je zo zákona (§ 113 ods. 3 O.s.p.) spojené konanie o priznaní, obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu, a preto súd po zistení, že matka maloletého (otec maloletého nie je v rodnom liste uvedený) závažným spôsobom zanedbáva výkon rodičovských práv a povinností a to absolútnym nezaujmom o dieťa, najmä o jeho výchovu a výživu, dlhodobým neplnením si rodičovských práv a povinností (matka na druhý deň po pôrode utiekla z nemocnice, o dieťa sa absolútne nezaujíma už vyše roka a neplní si vyživovaciu povinnosť k nemu) rozhodol, že podľa § 38 ods. 4 ZoR matku maloletého E. B., nar. XX.XX.XXXX, pozbavuje výkonu rodičovských práv a povinností.

Vzhľadom na to, že v dôsledku pozbavenia rodičovských práv a povinností matke maloletého (ako jediného rodiča) vznikla súdu povinnosť ustanoviť maloletému podľa § 56 ZoR poručníka a za poručníka nebolo možné ustanoviť žiadnu fyzickú osobu (matka maloletého na pojednávaní uviedla a vyplýva to aj zo správy kolízneho opatrovníka, že ani ostatní rodinní príslušníci nemajú záujem sa o maloletého starať), ustanovuje súd za poručníka maloletého obec - Mesto Svidník, v obvode ktorého sa maloletý na základe rozhodnutia súdu (rozsudku Okresného súdu Svidník č.k. 6P/12/2014-22 zo dňa 21.10.2014, ktorým súd nariadil maloletému ústavnú starostlivosť v Detskom domove Svidník) nachádza.

V tejto súvislosti súd poznamenáva, že osobná starostlivosť o maloletého je zabezpečená formou ústavnej starostlivosti, preto bol maloletému ustanovený poručník bez povinnosti osobnej starostlivosti o maloletého, ktorý však bude vykonávať dohľad nad rozsahom a spôsobom tejto osobnej starostlivosti, zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok. Citované ustanovenie § 25 zákona č. 305/2005 o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele podrobnejšie rozoberá povinnosti obce v prípade výkonu funkcie poručníka. Obec nemôže (na rozdiel od fyzickej osoby) ustanovenie do funkcie poručníka odmietnuť, nakoľko jej táto úloha vyplýva z jej kompetenčných predpisov. Práva a povinnosti poručníka sú zhrnuté v ust. § 58 ZoR (ktoré sú citované aj v tomto rozsudku). Maloletý zatiaľ nevlastní žiaden

majetok a poručník nie je povinný poručenca vyživovať. Poručník pri ustanovení do funkcie zloží do rúk sudcu sľub, že bude riadne a v najlepšom záujme dieťaťa vykonávať svoje povinnosti a že bude pritom dbať na pokyny súdu. Po zložení sľubu mu sudca vydá listinu, obsahujúcu poverenie na výchovu, zastupovanie a spravovanie majetku maloletého. V tejto listine mu vymedzí rozsah práv a povinností vyplývajúcich z tohto poverenia.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 146 ods.1 písm. a) O.s.p., podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak sa konanie mohlo začať i bez návrhu. Konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je konaním, ktoré možno začať aj bez návrhu (§ 81 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia jeho písomného vyhotovenia na Krajský súd v Prešove cestou tunajšieho súdu.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods.3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§205 ods.1 O.s.p.).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods.1

konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci

súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností

súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam

doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a)

rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie (§ 205 ods. 3 O.s.p.).